

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Öthasznos postaiért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több
számbeli hirdetések, alk. szeriat a
legelőbbéért.
Bélyegdíj: minden beiktatásért külön
50 kr.
„Nyilt-tér”-en megjelenő közlemény
minden post. sors. 15 kr.
Nér- vagy barmtelentől bukkított
késírások nem vételnek tekintetbe. —
Ugyanazon késírások nem adhatók
viszsa.

Előfizetési árak:
Helyben és postán külvé
Egy évre 10 ft. Negyed évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 ft. Egy évfolyam — 5 ft.
Előfizetési péz s minden közlemény:
Helyben, VECSEY-ház, földszint a szer-
kesztőségbe barmtelentől külvé.
Előfizetheti helyben:
TELEGGI K. LAJOS és ifj. CSATHY
KÁROLY könyvkereskedésben s a
szerkesztőségben. Egyébütt a postahiv-
atalok úján.

ta legutóbbi testlélyére a „Republique Fran-
cais” szerkesztősége és hivatalos volt, s any-
nyira belemelegedett a mulatságra és az írá-
ba, hogy másnapra elfelejtett vagy nem volt
képes lapot csinálni.
* Székesfehérvár vérosa az összes kiállít-
ási felszereléseket a fővárosnak ajándékozta,
hogy azoknak akár Budapesten, akár a vidé-
ken rendezendő országos tárlatokon hasznát
vehessék. Az Oel-féle vasparillont pedig a
végrehajtó bizottság vette meg, hogy a város-
nak emléke maradjon a kiállításról.
* Kottló macska. A „Gallus” szeriut egy
macska nagyon jó lábón állott egy kottló tyúk-
kal, mindig egymás társaságát keresték. Egy-
szerre csak eltűnik a macska, nem volt sehol
feltalálható, míg végre barátjához mellett a
kötőkösárban fedeztetett fel, hol összekuc-
rodva néhány kiköltendő tojással alatta, osztog-
gatta meg kedvezoze anyai feladatát.
* Lapunk zártaikor vesszük a rendőrség-
től az értesítést, hogy fentebb köztől „bor-
zasztó rablógylkoság” című új-
donaságunkban nevezett Medák József muláka-
tos, a megjelölt vizsgálóból következtetve, öm-
magá metsette el a nyakát életuntámból.
* Nevezett egybíránt azonnal a kórházba száll-
tatták, — mindjárt felszerteztet, mintán
ott több ízben már gyógyítottak. A nyakán
ejtett metszés ugyan bevirárik, életéhez azon-
ban nagyon keres a remény.

Közgazdaság.

A kassai keresk. és iparkamara a keres-
kedelmi minisztériumhoz a földművelés eméle-
s s földművelési érdekek képviselése tárgyá-
ban egy igen terjedelmes, szakavatott emlé-
kratort intézett. Az emlékratort utalván a meg-
gazdaságnak eddig kevés istapólabában részesül-
t állapotára, nagyobb állami gondozást ér,
a különösen szükségesnek tartja a „mezőgazda-
sági államtanács” és a vidéki „mezőgazdasági
kamrák” felállítását.
A német vámtarifa tudvalegleg harma-
dik orlásában is elfogadtatva a bírodalmi
gyűlés által. A második és harmadik olvasás
köztt, lényeges változtatások eszközöltek. Leg-
jelentékenyebbek azok, melyek a len- és gaba-
márra vonatkoznak. Az agrariusok ugyanis 1 szava-
tobbisággal kívitték, hogy a len-rámja 1 márká,
hogy tehát e roppant teher elhárításak 1 szava-
tobbisággal kivitték, hogy a len-rámja 1 márká,
hogy tehát e roppant teher elhárításak 1 szava-
tobbisággal kivitték, hogy a len-rámja 1 márká,
hogy tehát e roppant teher elhárításak 1 szava-
tobbisággal kivitték, hogy a len-rámja 1 márká,

Alig hogy a föld népe hozzájuthat-
ott ahhoz a kis természetéhez, melyet az
elemi csapások szeszélye meghagyott;
alig, hogy összeszámálhatta temérdek
szükségleteit, adósságát, melyek fedezése
elkerülhetlenül szükségesnek látszik: már
ott teremnek a finanszminiszter rende-
lérei a végrehajtók, és kicsikarják kezé-
ből az utolsó garat, nem fizetés eseté-
ben kötványtétel fenyegetőzvé.
Jól tudjuk, hogy az egész világon
a polgárságnak kötelezettségei vannak
az állam iránlyában, melyeknek nem tel-
jesítése egyértelmű volna a lázadás,
hanem az adóknak hallhatlan mérvi emé-
lése, és annak kíméletlen behajtása a vi-
szonyokra tekintet nélkül, mint az ná-
lunk történik, unikum a világon.
Ez ezek dacára hol marad viszo-
nyaink javítása, a hangzatos
jelölés, mely az adócsavarra van felírva?
Hol van feltüntetve az érvényesneként
között államháztartási költségvetésben
a mérlegjavulás?
Ezeket hasztalan keressük, hanem
helyettük találunk évről-évre újabb és
újabb rovatot az adókönyvben különböző
címelek alatt, és újabb meg újabb kiadá-
sokat oly célokra, melyekért áldozni
érdekeben fekszik a kormány, de a
nemzetnek nem.
És ez így megy évről-évre. A szio-
r az adózókkal szemben egyre erősebb,
a teher mind jobban-jobban növekedik,
de az eredmény láthatatlan.
Hova vezet ez az állapot? Vagy
az hiszik a felsőbb körökben, hogy az
adórés örökösben fog szipolyozni valót
találni? Azt hiszik, hogy a törvény és
határolt uralma tuléai az egyéni vagyon
teljes elpusztulását, az állam az adó-
köszeroszkodását?
Csalódnak, ha azt hiszik.
Igaz ugyan, hogy az adó még ja-
vább fog folyni; mert hiszen ha a dobot
megpörgetik a magyar ember háza előtt,
addig megy, míg ki nem elégíti a köve-
lést, és míg meg nem óvja háza szen-
nyelét, a durva betolakodóktól; de ha
egyszer vége szakad a fizetési tehetőség-
nek, hitelnek, mi fog aztán következni?
De hát ki a manó törődnek most
ezzel? Van-e példa rá a világtör-

LEGUJABB.
— Konstantinápoly, jul. 18 Négy-
száz mohamedán munkás zavargást kísér-
lett meg, a fényes kapu elé gyüleke-
ztek a hátralekös bérek kiadását követel-
ték. Egy csapat kirendelt katonaság
minden nehézség nélkül szétoszlatta a
tömeget. Kheiriddin lemondása közöttöb-
ben áll. Utódjául Kádiri pasa van kijelölve,
mint egyelőre Mahmud Nedim helyettese.

Felelős szerkesztő: Péter Gábor.
Főmunkatárs: Grünvald József.

Arany és ékszerkedés

- Férfi inggombok, párja 2 forinttól 6 for-
rintig.
- Férfi óráláncok 24 főtől 50 főtől.
- Női hosszú óráláncok 24 főtől 50 főtől.
- Arany női órák 24 főtől 50 főtől.
- Arany kerekékek 2 főtől 5 főtől.
- Esdát óráláncok 3 főtől 10 főtől.
- A legzebb gyöngyolastörtek és kompótnak
10 főtől 24 főtől.
- Gyertyatartó egy pár valódi esudt 16 főtől
50 főtől.
- Konfekték kékésk tokban, 6 pár 10 főtől 20 főtől.
- Nagy evő-kések 6 pár tokban 18 főtől 30
forintig.
- Egész 6 személyre való egész készlet tok-
ban 140 főtől feljebb.

Tisztelettel
Veres László,
arany és ékszerkedés.
Kassai József ur háza alatt.

ADÓ.

SZÁZ HOLD
minden óráan legelőül kiadó.
17-dik szám alatt.
(209.)
Dániel örököséi könyvnyomdájában.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Egy halálra ítélt naplója.
Lajos Napoleon titkos emlékirataiból.
(Folytatás.)

A végzet, nem hagyja el áldozatát. —
Ha a sár kéntelenítették is azt részére ismét
kísértem. Esemény szerencsés volt, s csakhamar
meghaltam jöttem. De mindentől hova most
létezem, s szerencsétlen talilyát s áldozatot
láttam és sem ébrenlétemben, sem álomban
el nem hagyott többé azon gondolát, hogy
valaha néhány nap múlva én is ugyanazon lát-
ványt fogom adni a közönségnek.

A két köteleesség.

(S. B.) Nyár van, ezt mutatja a nap-
tár, ezt érezteti velünk a nap függö-
lény sugarainak égető heve és a pénz-
ügyminiszter, ki gondolván, hogy a föld
népe már hozzájutott gabonaműléhez, —
az előtte fekvő üres fölök hátán egy le-
jegzőt készítet a pénzügyigazgatóságok-
hoz, adófelügyelő hivatalokhoz, meg min-
denféle bizottságokhoz, tudtul adván,
hogy a sárkány éhes.
És foly a hajsz. Elsőben az elemi
csapások változtatták a természet szalmá-
vát, aztán az aratók vágják le a szalmát,
most pedig a pénzügyminiszter jó a gyü-
lelésre: executió; zsebrerakása az alkot-
mányos szükségletek óbergátása közt tör-
ténik, és elköltésében résztvesznek min-
denféle közös adósságok, elocuppált
tartományok és elocuppálandó tüzfécsék,
oly örületes variatíóban, aminő kép csak
ott állhat elő, hol az alkotmány a Tisza-
regime alatt üli tízéves jubileumát.

Politikai hírek.

— A bolgár minisztérium a napokban alak-
ult meg. Mind az öt tagja eddig orosz szol-
gálatban állott.
— Ausztriában a helyzet mégis zavaros.
A kormányválság nem oldatott meg. Ugy
hiszik, hogy a jelenlegi kabinet csak a jövő
hó elején fog lemondását benyújtani.
— A Brattiano-kabinet lemondása Romá-
niában tény. A fejedelem az ellenék vezér-
főit magához hirta tanácskozni, s hir szeriut
Ghika Demeter fogja kabinet alakítását
megbizni.

Résen legyünk.

(T.) Molnár György, a kolozsvári nem-
zeti színház művezetője, a napokban egy me-
morandumot terjesztett az igazgatóság elé,
melyben felhívja az igazgatóság figyelmét:
hogy, miután a debreczeni-nagyváradai szin-
társulat közel van a pártolás hiánya miatt a bu-
kás- és felosztáshoz, eszközöznék ki az országos
szintűnyi bizottságnál, hogy jövede a kolozsvári
szintársulat tartasson Nagyváradon nyári elő-
adásokat. Beigazolt érvekkel s igen helyes
számitással fejtegeti azon szellemi és anyagi elő-
nyokat, melyeket ezen nyári állomás biztosí-
tana a kolozsvári színház számára.
Miután — ugy látszik — hogy Mándoky
mihelyt a közönség nem szórja tele marokkal
a pénzt, mindjárt a társulat felosztásáról be-
szél, tehát nem lehetetlen, hogy az ily órá-
sok alakra fektetett igazgatóság egy szép napon
csak elcsappja magától a társulatot, és mi tör-
ténik akkor? — A kolozsvári színház derek
művezetője kapti fog az alkalmon, a társulat
legjobb erőt elszerezdíteni, s a mi még most
csak jámber óhajítás, kérés a kolozsvári-nagy-
váradai szövetség eszméjéit.

Ha ez csakugyan bekövetkezhethet, ak-
kor nincs más hátra, mint jó előre protestálni
szintűnyi bizottságunknak jogaink ilyetén meg-
sértése ellen, habár nem teleleztek föl az or-
szágos szintűnyi bizottságról, hogy az általa
helyesnek és legzezszerűbbnek tapasztalt ke-
rületi felosztás képes legyen megvalósítani.
Kapunk mi vidéki igazgatók, a ki kapitalista
rendeletnek arra nézve, hogy az opera elejé-
se mellett, akár a jelenlegi szintársulatot,
akár egy, vagy a debreczeni mint a nagyváradai
művészeknek megfelelő társulatot szervezzen,
s a netalán beállott pangás idején — a mi el-
kerülhetlen — tudjon a magadébol is áldozni,
nem úgy mint Mándoky, a ki csak addig tart
jó társulatot, s az egész gondoskodást jó reper-
toirról, mi a közönség zsufoiság tüli estáné-
két a színházat; s a fő az, hogy a nyári állomá-
s, Nagyvárad, meglegyen, hogy ne kényte-
lenítésse a debreczeni szintársulat, Nyiregy-
házi. Szathmára s más ily apróbb helyre
járni, mely városok semmi esetre sem képesek
egy oly társulatot, mint mindt mi megkövete-
lünk, egy nyáron át tartatani.

BUDAPESTI HIREK. — Ostyá és csiriz.

Közelebb említtük, hogy az igazságügy mi-
niszter tinte-enquette-t tartott. A miniszter
sőbb akarat felkölti vagy leadni engedti őt —
a sárba.
Irgylésremélő sors, alva cserélni fel a
föld forró kinyait, a föld hűvös kebelével! Nem
mindenkü üdvözölhetü örömmel az életet, —
ki gyönyörlve kal fel elhagyott beteg ágyából.
Ki tudja mennyivel nehezebb, fáradságosabb
utat kell megteuonie, míg csásját éri, — mely-
hez már oly közel volt, a halált!
Az én testem is szerszerkedt végre. Elég
sokáig ellentállott a vézget viharának, elég so-
káig kiállotta hűségemen, mi ezer más embert,
már régóta, a feledékenységnak szolgálatot
vona ki.
A kórházba vittek.
Midőn legelőször észrevetteim, hogy más
helyen s nem börtönömben vagyok; sok idő-
be került, míg gondolataimat némileg össze-
szedhettem. Éjszél volt. Ágyban feküdtem, és
igen bágyadt valék s nagy bajjal tudtam csak
felülüni is ágyamban, hogy környezetem meg-
nézhessem. Egy magas, görö ivézetü teremben
valék. A mennyezetről lefüggő lámpa korb-
derengő fényt árasztott a tágas, üres férhelyre,
melyből sűrűsödött fuvallott réám. Két hosszú
sorban, alacsony ágyak állottak a falak hozta-
sában; — itt-ott nehéz lélekezetet hallottam

Deési kiállítás.

Deés, július 18.
A székesfehérvári kiállítás be van zárva.
Az eredmény mutatja, hogy a kiállítás ren-
deszők fáradsága, az abban résztvevők készsége
sikerrel van jutalmazva. Az érdeklődők meg-
győződést szereztek maguknak, hasznák gaz-
daságának és iparának jelenlegi állásáról.
Ezek azon kifejezések, melyek egy a
hirlapokban olvashatók, mint számtalan termelő
és fogyasztó szájból hallhatók. — De jany
csakugyan megfelelőnek-e azok a valóságok?
Az első pont, kétségtelenül igen, a másodikra
nézve ily határozott válasz már nem igen ad-
ható, mert az egyéni felfogásnak van alávetve
nem ritkán találkoznak, vagy a hirlapokban,
mint aszokiról, oly nyilatkozatokkal, melyek-
ből kitűnik az eredményel való elégedet-
lenség. —
A harmadik állítás már, szerintünk épen
olgy, mely a valóságok nem felül meg. —
Mert köztudomás, hogy a nevezett kiállítás
nem volt haszná minden iparágá híven kép-
velése, s ebből következik, hogy Sz. Fehérvár-
tárt nem is jelentkezhettek oly kép, mely ha-
zánk összes iparának minden jellemző vonásait
előtűntette volna. — De nemcsak nem mindeu
iparág, hanem több jelentékeny vidék sem volt
képvisele, s ez főleg Erdélyre áll, miből kö-
vetkezik, hogy bár a székesfehérvári kiállítás szab-
bályszerűleg nevezett országoknak, az tény-
leg nem volt az.

Külföldi dolgok.

— Borzasztó éhség Kínában. Kínából
jövő orosz kereskedők állítása szerint ott a
legborzasztóbb éhséhal uralkodik, a melynek
az emberek százezreként esnek áldozatul.
Több város és faluban az emberek rakásra
hullanak az utcákon s a legszényebb vona-
sok között mulnak ki. Az éhezők nemesek
a hullát falják föl, hanem az éleket is meg-
rohánják és fölemesztik. Így legközelebb egy
gyermek testmaradványait találták. A kihall-
gatás alatt beismerte, hogy már régebben nyers
és friss emberhúsát él, miután a hullától
undorodik. Egy fiatal ember pedig arra be-
szélte rá atyját, hogy ezzel együtt saját me-
nyasszonyát öljék meg. Borzasztó tettük csak-
ugyan végre is hajtották és a húst fölcsotál-
ták egymás közt. Egy másik családban az meg-
ölte apa saját gyermekét és húst fölemeszté;
vizont másutt a fia ölte meg atyját ugyanily
borzasztó céliből. És az ily esetek megszá-
mlálhatatlanok. Vannak falvak, melyeknek már
egész lakossága kihalt.

Vértessy Arnold urnak.

Debrecezen, jul. 20.
Ön, a köztem és ön között fenntartott
beustületgyben, a szerkesztése alatt, „Deb-
reczeni Ellenőr” helyi hirlapnak f. hó 19-én
megjelent legutóbbi számában, ellenem, két
nyilatkozatot tett közzé, s az azok kíséretében
mondott saját szavaival engemet „gyává-”nak
szenvend, — semmibe se vesszik! — Oh! em-
berek — emberek!
Hadd jelente néhány lap naplóból, —
melyeket idevittem, végtetem további folya-
matát azon pillanattól, midőn néhány órával előbb
ollat vettem kesembe, hogy a jelenkor szá-
mára történetemet leírjam.
Junius 6-án.
Néhány nap óta a lábadozóknak szobájában
vagyok. Peremről, egész betegségem alatt, mit-
sem hallottam. Védelmezőm sem mutatta ma-
gát. első látogatása óta. Mindenki elhagy en-
gemet.
Este felé leültem egy székre ágyam mel-
lé; nehéz fejemet kezembe, könyökeimet
érdéimre támasztva. Gyengeségem oly nagy
volt, hogy lábaim vagy esüngöttek le, mintha
önből lettek volna.
Meguntam életemet, és épen azon óhaj-
tással foglalkoztam; vajha az isten méltózat-
nékem engemet elhívi a földről, mielőtt annyira
felgyógyultam, hogy börtönömbé visszatérhes-
sek. Ekkor egy betegpölc jelent meg, hogy
tudtomra adják, miszerint a mellékszobában, réam
egy ur várakozik. Védelmezőmre gondoltam.

Bizoyitvány.

Aldírottak, mint a Juhász Ignác ügyvéd ur,
és Vértessy Arnold ur, a „Debrecezen El-
lenőr” felelős szerkesztőjékként, a „Debrecezen”
helyi hirlapnak f. hó július 15-én megjelent
számában, „Debrecezen” jul. 15. feliratu cikk
miatt fenntartott beustületgyben, elől nevezett
Juhász Ignác ügyvéd ur tanui, hitetlen iga-
zoljuk, miszerint megbitásukon folytán, a ki-
hívó Vértessy Arnold ur tanui: Lukács Emil,
és Kiss Dénes urak által megjelölt helyen és
időben a „Hungária” vendéglő helyiségében,
f. hó 17-én d. u. 5 órákor megjelentem, valika
a kérdéses beustületgyben, azonnal tárgyalásba
boacsátokunk, előre boacsátván a tárgyalásnál,
hogy megbizók, bár magát sem sértőnek, sem

Botrátmászkodva követtem az ápolót, az em- lített szobába.

Feltevém helyet volt. Valentini ur
várakozott réam. Könyvekre fakadtak szemei,
midőn engemet megpillantott, — állapotom lát-
batlag megrendíté! Miután leültem, mondtá,
hogy sokféle működnék kiszabadításom és
hogyha sikerülne az illetékhöz, három vagy
négy havi halasztást nyerni; a dolagnak szer-
rencés kimenetelle várható volna.
— „Magam is” — teré hozzá — „ma-
gam is utazni tettem már az ön házába, s
minden intézkedést megtettem ott, mit taná-
csosnak tartottam... s remélem, hogy az ég
sikert engedend; mert már az ön betegsége-
ben is, — bármennyire busított is az engemet
s másokat, kik az ön vézgetéi részvételt kísé-
rik, magasabb jószág utmutatásra lelt ismer-
nünk; hogy előnyre jutotunk ezáltal, mert
minden csak az időnyeréstől függ.”
Bánatosan mosolyogtam s hitetlenül csó-
váltam fejemet.
E pillanatban belépett az ápoló, félre-
hívta védelmezőmet, beszélt néhány szót vele,
s elhározott aztán ismét.
(Folyt. köv.)

